

NASILJE I DISKRIMINACIJA STARIJIH OSOBA

Ivančica Bobek, mag.iur., LL.M. (SAD)

odvjetnica

SADRŽAJ

1. Stvarnost
2. Zajamčena prava – Ustav RH
3. Zajamčena prava – EKLJP
4. Zajamčena prava – Europska socijalna povelja
5. Zajamčena prava – Povelja o temeljnim pravima EU
6. Prava u hrvatskim zakonima
7. Ostvarivanje prava

1. Stvarnost

- Sve više starijeg stanovništva
- Nasilje i diskriminacija prisutni u društvu, različiti pojavni oblici:
 - Predrasude o sposobnostima i karakteru starijih osoba
 - Prijevare pružatelja telefonskih usluga, prodavača proizvoda...
 - Teža mogućnost dolaženja do potrebnih informacija
 - Moderne tehnologije, strani jezici...
 - Teže funkcioniranje u današnjem svijetu
 - Brzina promjena, prezaposlenost mlađih...
 - Otežanost pristupa zdravstvenoj zaštiti
 - Primanja na granici siromaštva
 - Još neki primjeri?

2. Zajamčena prava – Ustav RH

- Najvišim pravnim aktima u Hrvatskoj i međunarodno
- Ustav republike Hrvastke
 - Pravo na jednakost
 - Pravo na poštovanje dostojanstva, ugleda, časti
 - Pravo na pristup sudu i učinkovitu zaštitu od postupanja državnih tijela
 - Pravo na privatnost i zaštitu osobnih podataka
 - Pravo na pomoć za podmirenje osnovnih životnih potreba
 - Pravo vlasništva
 - Pravo na zdravstvenu zaštitu
 - Dužnost je svih štititi djecu i nemoćne osobe....

2. Zajamčena prava - EKLJP

- Europska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda
 - Ne spominje starije osobe izričito starije osobe, primjena zajamčenih prava svima
 - Pravo na život
 - Zabrana mučenja, nečovječnih ili ponižavajućih postupanja i kazni
 - Zabrana ropstva i prisilnog rada
 - Pravo na slobodu i sigurnost
 - Pravo na pravedno suđenje
 - Pravo na poštovanje osobnog i obiteljskog života
 - Sloboda izražavanja
 - Pravo na brak
 - Zabrana diskriminacije

2. Zajamčena prava – Europska socijalna povelja

- Europska socijalna povelja – čl. 23. Pravo starijih osoba na socijalnu zaštitu

... usvojiti i promicati mjere kojima je osobito svrha omogućiti starijim osobama da što je moguće duže ostanu **punopravni članovi društva**, ...**dovoljna sredstva** za dostojan život i aktivno sudjelovanje u javnom, društvenom i kulturnom životu te **informacije** o postojećim uslugama i pogodnostima za starije osobe i mogućnostima da se njima koriste

... omogućiti ...da slobodno **izaberu svoj način života** te ... **vode neovisan život** u svojoj uobičajenoj sredini toliko dugo koliko to žele i koliko je to moguće...starijim osobama koje žive u socijalnim ustanovama mora se osigurati **odgovarajuća pomoć**, ..., te im se mora jamčiti **sudjelovanje u odlučivanju** o uvjetima života u tim ustanovama.

2. Zajamčena prava – Povelja o temeljnim pravima EU

- članak 25. Prava starijih osoba

Unija priznaje i poštuje pravo starijih osoba da žive dostojanstven i neovisan život i da sudjeluju u društvenom i kulturnom životu. Sudjelovanje u društvenom i kulturnom životu, uključuje i participaciju u političkom životu.

- članak 21. Zabrana diskriminacije

Između ostaloga i po osnovi dobi...

3. Prava u hrvatskim zakonima

- Dužnost djece brinuti o starim i nemoćnim roditeljima koji su njih uzdržavali (čl. 292. Obiteljskog zakona)
- Zakon o socijalnoj skrbi
 - novčane naknade (zajamčena minimalna naknada, naknada za troškove stanovanja i troškove ogrijeva, naknada za osobne potrebe korisnika smještaja, jednokratna naknada, doplatak za pomoć i njegu, osobna invalidnina) te pravo na socijalne usluge smještaja i usluge pomoći u kući
- Zakon o udomiteljstvu - odraslu osobu hitno zbrinuti –
 - starija, nemoćna, napuštena, a ovisna je o pomoći i njezi druge osobe,
 - zbog elementarne nepogode ostala bez vlastitog doma,
 - ako je žrtva nasilja,
 - kada umre roditelj koji je skrbio o osobi s invaliditetom, a nema o njoj tko skrbiti,
 - na drugi način životni interes odrasle osobe ugrožen

4. Ostvarivanje prava

- Informiranost, informiranost
- Proaktivnost
 - Nema automatizma
 - Učini ono što možeš učiniti